

keverhoek, of een vlinderboek. Het is geen boek, waarin men alle mieren van Nederland of van Europa, afgebeeld en beschreven vindt, of ermee kan determineeren. O neen! Het is een boek, dat het leven der vlijtige dwergen beschrijft, een werkje, dat boeit van het begin tot het eind!

Ik heb het gelezen en ervan genoten, zooals alleen een natuurliefhebber genieten kan! Wat mij vooral boeide, dat zijn de geleidelijke opeenvolging der verschillende onderwerpen, de gemakkelijk te volgen verhaallint, de heerlijke humor en de pakkende scènes.

Eerst krijgen we eene beschrijving der gemakkelijk te vervaardigen kunstnesten; dan wordt ons verteld, hoe we die bevolken moeten en hoe zij dan voor ons een bron zijn van studie en genot. Daarna worden van de in ons land voorkomende voornaamste soorten beschreven: het uiterlijk, de inwendige bouw, de nestbouw, haar onderlinge gedragingen en hare verhoudingen tegenover hare verschillende gasten, haar zorg voor het kroost, enz. enz., na elke beschreven soort gevolgd door een overzicht der bij die soort waargenomen gasten.

Aan het eind vinden we nog een hoofdstuk over de verspreiding der mieren, haar systematiek, haar zieleleven, instinkt, of verstand. Dat niet ieder het in sommige conclusies met den schrijver eens kan zijn, spreekt van zelf; maar dit doet geen afbreuk aan de innerlijke waarde van het werkje.

56 afbeeldingen, schetsen, foto's, alleraardigste teekeningen, prachtig geslaagde natuurpronamen levendigen de 150 bladzijden in niet geringe mate.

Het werkje is uitgegeven door het Natuurh. Genootschap in Limburg, Museum Looiersgracht, Maastricht, en is voor den geringen prijs van f 0.90 verkrijgbaar."

* *

Leden van het Nat. Hist. Gen., heeren onderwijzers vooral, wilt ge medewerken om dit „**heerlijk boek voor jongens**” alomt onder onze Nederlandsche jongens te verspreiden?.....

Ons Museum.

Bij gelegenheid van de Maandelijksche vergadering te Maastricht op 29 Juni l.l. werden ons van verschillende kanten vragen gesteld over de voormalige geschiedenis van „Ons Museum”.

We achten het daarom niet ondienstig de historie van dit gebouw hier in 't kort te memoreeren.

Calvariënberg, de thans wijd en zijd bekende krankeninrichting van Maastricht, had in 1628, al binnen zijne muren een Convent van Zusters, die zich in dat jaar belastten met de verpleging van Maastrichter zieken.

Lang echter mocht haar heilzaam werk niet duren want in 1670 werden de regels der nonnen van Calvariënberg zóódanig verscherpt, dat de „begientjes” zich niet langer mochten wijden aan de verzorging der kranke Maastrichtenaren.

In strenge kloostertucht moesten ze zich totaal van alle aardse besommeringen terug trekken.

Het christelijke Maastricht zat plotseling beroofd van de hulp van haar, die bij uitstek de Christelijke Charitas weten te beoefenen.

Dat deed Maastricht besluiten, om de Christelijke Charitas weer binnen z'n muren in te halen.

Dies wendde het zich om hulp tot de Grauwe Zusters uit 't klooster van St. Elisabeth te Hasselt.

De Grauwe Zusters waren bereid, om aan Maastricht haar liefdediensten te bewijzen.

Maar.... Maastricht had toen „te maken” met de Staten-Generaal van Holland.

De Staten-Generaal weigerden den Zusters verlof om zich in Maastricht te vestigen.... totdat in 1673 de Fransche Koning Lodewijk XIV, Maastricht wist in te nemen.

Die gaf de Grauwe Zusters permissie.

En zóó kwam 't, dat 't stedelijk Bestuur van Maastricht in 1673, voor 7400 gulden, 'n gebouw heeft aangekocht, 't welk tot klooster werd ingericht en spoedig daarop met twee aangrenzende huizen vergroot is geworden.

Dit gebouw en die huizen maken op 't oogenblik „Ons Museum” uit. Wie de inrichting op vandaag aandachtig bekijkt zal zich, aan de hand dezer gegevens, kunnen verklaren, hoe of 't komt, dat „Ons Museum” op 't eerste gezicht den indruk maakt van 'n „wirwar”, van 'n „complicatie”, waaruit niet is wijs te worden.

En toch.... de oordeelkundige wijze, waarop „Ons Museum” thans gerestaureerd wordt, zal wel dra en „wirwar” en „complicatie” ontwaren.

Doch over die restauratie 'n ander maal.

Nu hebben we 't over de geschiedenis van „Ons Museum”.

Reden, waarom beide huizen zoo gauw moesten aangekocht worden was 't feit, dat de Grauwe Zusters belast werden met de verzorging van krankzinnigen.

't Convent der Grauwe Zusters te Maastricht werd aldoor grooter.

Grooter ook werd de behoefte aan 'n eigen kapel.

En zoo zien we 't in 1705 gebeuren, dat in den „Heksenhoek” van Maastricht 'n kapel wordt gebouwd.

Die kapel is thans de plaats waar, na zoovele jaren, Limburg's Geologie wordt ondergebracht!

* *

M'n ondervragers van 29 Juni l.l. willen, omtrent de historie van „Ons Museum” méér weten??..... Goed.

In 1796 moesten de Grauwe Zusters haar zegenrijken arbeid staken.

Hare communiteit werd ontbonden.

Met 't klooster was 't gedaan.

't Werd opgeheven, in 1821 van Stadswege overgedragen aan „Het Algemeen Armbestuur.”

Dit bracht er de Maastrichtsche krankzinnigen in onder tot 1847, toen deze naar Calvariënberg verhuisden.

Van 1854—1859 diende 't voormalige klooster der Grauwe Zusters tot verblijf aan gebrekkige vrouwen en van 1859—1881 aan verlaten, hulpbehoevende jongens van het gesticht van den H. Vincentius à Paulo.

In 't begin der tachtiger jaren verloor 't oude klooster op de Looiersgracht voor goed z'n liefdadige bestemming.

't Kwam in stedelijk bezit en werd van toen af gebruikt voor de meest verschillende doeleinden.

Nu eens diende 't als pakhuis, dan weer werd 't hervormd tot woning van Stadsbeambten.

Henri Govaerts heeft er z'n schildersatelier in gehad, terwijl 'n gedeelte der gebouwen dienst deed als scholen van lager onderwijs. 'n Oogenblik zelfs was 't Brokkenhuis.

Totdat, in den herfst van 1912, 't Gemeentebestuur de gebouwen in bruikleen afstond aan „het

Natuurhistorisch Genootschap in Limburg".

Laten we hopen, dat ze thans voor goed eene bestemming gevonden hebben. Inimmers, hunne restauratie, zoo krachtdadig en zaakkundig door Maastricht ter hand genomen, eenmaal voltooid, zal ze maken tot een architectonisch juweeltje.

De Natuurhistorische schatten door het Genootschap binnen hun muren bijeengebracht, zullen de gebouwen bezienswaardigheden doen bevalten, die de uitgaven, door de stad aan den „Heksenhoek" besteed, alleszins gewettigd zullen maken.

Raath-Bingelrade.

Jos. CREMERS.

Nog enkele merkwaardige vondsten.

Dank 't Natuurhistorisch Genootschap konden er in de laatste jaren belangrijke vondsten gedaan en gepubliceerd worden.

Gedaan worden, omdat onze Vereeniging heel wat meer belangstelling voor de wilde flora heeft opgewekt, dan zulks voorheen 't geval was.

Gepubliceerd worden, wijl 't Genootschap de Limburgsche plantenliefhebbers tot elkaar heeft gebracht, hen heeft geleerd met elkaar voeling te houden.

Niet 't minst zijn er dit jaar verrassende vondsten gedaan en kwamen er allerinteressantste mededeelingen binnen.

Voorbeelden?!

Brunella alba Pall. Dit allerliefst plantje, 'n zusje van onze gewone Brunel, behoort thuis in zuidelijke landen van Europa. De 15—20 c.M. hooge slengels eindigen in een bloemhoofdje met centimeter-groote, witgele bloemetjes; de grijsachtig behaarde bladeren zijn diep ingesneden.

't Werd nog maar op 'n paar plaatsen in ons land waargenomen.

Thans heeft de heer Stessen, Gymnastiek-leeraar te Rolduc, 't in veel exemplaren aangetroffen in de buurt van Spekholzerheide. Vermoedelijk is 't met den mijnspoorweg aangevoerd.

Onze gewone Brunel heeft meestal donker-violetten bloemen en gave bladeren. Maar er komen ook exemplaren voor met zuiver-witte bloemen, alsmede exemplaren met geslipde bladeren.

Deze twee eigenschappen kunnen, maar behoeven niet altijd samen te gaan.

Voor al voor mededeelingen omlrent den zeldzamen witbloemigen vorm van de gewone Brunel houden we ons aanbevolen.

De heer Vroemen, landbouwonderwijzer te Schinveld, vond in 'n boschje bij Bingelrade enkele exemplaren van de bekende veelbloemige Salomonszegel, waarbij aan ieder bloemtros een 3—5 c.M. lang schutblad zat. Dat verschijnsel was hier nog niet waargenomen; althans daaromtrent is niets vermeld. Voor 't builenland wordt 't als zeldzaam opgegeven.

't Verhoogt nog eenigszins de fraaiheid van onze Salomonszegel, die toch al 'n plaatsje in onze tuinen waardig is.

De variëteit met dubbele bloemen is zóó zeldzaam geworden, dat ze nauwelijks meer bij bloemisten te koop is.

Wel is dit 't geval met 'n vorm, die 'n meter-hoogen stengel heeft en ook anderszins forscher is.

Misschien willen onze leden er eens op letten, of bij de gewone Salomonszegel deze vorm met groote schutbladen voorkomt.

Deze Rosacee, waarvan we meenden, dat ze in Zuid-Limburg ontbrak, is door den heer J. Pagnier

(Maastricht) gevonden langs 'l spoor bij Geulle.

Al is 't daar ter plaalse nu wel juist 'n groci-plaals, die met haar natuurlijke standplaatsen geheel overeenkomt, n.a.m. 'n allijd vochtlike, humusrijke grond, door de talrijke bronnetjes, welke hoog op de heuvels ontspringen, toch is 't best mogelijk, dat de plant er met 't spoor werd aangevoerd.

Want ze groeit er maar op 'n heel klein plekje en dan nog maar in enkele exemplaren. Hiervan kan echter best ook 'l aanleggen van 't dubbele spoor oorzaak zijn.

'l Zou vreemd zijn, dat deze fraaie plaal, die toch in 't naburig Belgisch en Duitsch grondgebied, vlak bij de grenzen, niet zeldzaam is en ook in Noordbrabant voorkomt, hier bij ons in Z. Limburg niet zou willen lieren. Maar als zulks 'l geval mocht zijn, staat ze in dat opzicht niet alleen.

Nuth.

A. DE WEVER.

Aanwinsten voor de Boekerij.

Dr. Ernst Schäff, Lehrer für Zoologie an der Kgl. Tierärztlichen Hochschule zu Hannover. — Die wildlebenden Säugetiere Deutschlands. Mit 76 vom Verfasser selbst gezeichneten Abbildungen. Neudamm 1911, Verlag von J. Neumann. (Jos. Cremers).

Christian Quix. — Naturbeschreibung der Schmetterlingen und Conchilien nach dem Handbuch der Zoologie des Herrn Dr. und Professor G. A. Goldfuss. Aachen, Druck und Verlag von Urlichs, 1825. (Idem).

Christian Quix. — Naturbeschreibung der Ur- und Pflanzenthiere, der Würmer, Strahlenthiere, Spinnen, Scorpionen und Krebse, nach dem Handbuch der Zoologie des Herrn Dr. und Prof. G. A. Goldfuss. Aachen, M. Urlichs, 1823. (Idem).

Christian Quix. — Naturbeschreibung der Fische und Reptilien, nach G. A. Goldfuss. Aachen, M. Urlichs, 1827. (Idem).

Christian Quix. — Naturbeschreibung der Vögel, nach G. A. Goldfuss. Aachen, M. Urlichs, 1828. (Idem).

Christian Quix. — Naturbeschreibung der Ungellügelten Kerfe, Halbdeckflügler, Käfer, Zweiflügler, Haut-, Grad und Netzflügler, nach G. A. Goldfuss. Aachen, M. Urlichs, 1824. (Idem).

Otto le Roi und August Reichensperger. — Die Tierwelt der Eifel in ihren Beziehungen zur Vergangenheit und Gegenwart. Mit einer Verbreitungskarte. Sonderabzug aus der Eifelfestschrift, 1913. (Schrijver).

Dr. G. L. L. Kemmerling, m.i. — Een bezoek aan den Grenchenberg-tunnel. Overgedrukt uit de verslagen der Geologische Sectie van het Geologisch-Mijnbouwkundig Genootschap voor Nederland en Koloniën. Tweede deel. (Schr.)

Dr. B. G. Escher. — Geologie en Tunnelbouw, Voordracht gehouden bij den aanvang zijner lessen in de toegepaste geologie, als Privaat-docent aan de Technische Hoogeschool te Delft, op den 7den Maart 1914. (Schr.)

Ch. Th. Groothoff. — Over eene nieuwe verwerking-methode van Pyriet houdende Tinertsien. (Schr.)

Officieel.

Nieuwe leden van het Nat. Hist. Gen.: O. Ackens, apotheker, Vaals; F. J. H. M. Eyck, hoofdonderwijzer, Siltard; A. J. de Beaufort, predikant, Gulpen; Mr. J. C. van Sonsbeeck, griffier Kantongerecht, Maastricht.

De Secretaris verzoekt den leden dringend om alle adresveranderingen, alle aanmeldingen van nieuwe leden en opzeggingen van lidmaatschap uitsluitend en alleen aan hem te melden, daar het